

3. 9. 2010

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová evropská politika ochrany zahraničních investic - aneb přípravné práce začínají

Když Lisabonská smlouva vstoupila dne 1. prosince 2009 v platnost, Evropská unie získala novou výlučnou pravomoc v oblasti přímých zahraničních investic. Tuto pravomoc do té doby sdílela se svými členskými státy, nicméně v praxi role členských států výrazně dominovala. Ochrana zahraničních investic byla, a zatím stále je, upravena dvojstrannými investičními dohodami.

WHITE & CASE

Tím, že pravomoc v oblasti přímých zahraničních investic přestala být k 1. prosinci 2009 pravomocí sdílenou a začala být pravomocí ve výlučné gesci Unie, členské státy svoji samostatnou pravomoc v této oblasti, právně vzato, ztratily. Tato ztráta je však v dané chvíli čistě právní a nikoli faktická. Ukázalo se totiž, že Evropská unie není zatím schopna z mnoha důvodů svou novou pravomoc vykonávat, např. tak, že by s příslušnými třetími zeměmi uzavřela nové investiční dohody, které by nahradily dohody členských států.

Nicméně Lisabonská smlouva hovoří (alespoň v tomto ohledu) jasně, a mnozí si proto začali klást otázku, co se se současným právním rámcem ochrany zahraničních investic stane, zda ještě vůbec stávající dvojstranné dohody platí a zda, kdy a jak tedy Evropská unie začne svou novou pravomoc uvádět do praxe. Po několika měsících čekání a dohad vyslal na počátku července tohoto roku Brusel první signál, když Evropská komise zveřejnila své myšlenky o tom, co by se v následujícím období v dané oblasti mělo dít. Komise představila jednak návrh nařízení o přechodném režimu, kterému by stávající dvojstranné investiční dohody mezi členskými státy a třetími zeměmi měly být podřízeny, a dále vydala „Sdělení o cestě k ucelené evropské mezinárodní investiční politice“. Pro širší veřejnost dále Komise k tématu nové evropské investiční politiky na svých stránkách připravila sérii otázek a odpovědí, kde se například dozvíme, co je to dvojstranná investiční dohoda, proč se Komise touto otázkou začala zabývat až teď, jaká by měla být přidaná hodnota evropského angažmá v této oblasti apod.

Je důležité zdůraznit, že výše zmíněné dokumenty se týkají pouze dvojstranných investičních dohod uzavřených členskými státy se třetími zeměmi, tedy zeměmi mimo EU. Odhaduje se, že dnes je v platnosti zhruba 1200 takových dohod. Nic z toho, co Komise zveřejnila, se nedotýká několik desítek investičních dohod, které stále existují mezi některými členskými zeměmi EU. Tyto dohody jsou v současné době ukončovány. Dle informací zveřejněných na internetových stránkách Ministerstva financí Česká republika ukončila platnost investičních dohod s Dánskem, Itálií a Slovenskem. Ukončování dohod s Estonskem, Maltou a Slovinskem dle dostupných informací probíhá.

Nicméně vraťme se k návrhu nařízení o přechodné úpravě pro dvojstranné dohody o investicích mezi

členskými státy a třetími zeměmi. Pokud tento návrh bude přijat a vstoupí v účinnost, pak na otázku, co se na právním režimu ochrany zahraničních investic změní, bude možno velmi zjednodušeně odpovědět: za určitých podmínek nic, co by stávající právní ochranu rychle proměnilo, zpochybnilo či dokonce odstranilo. Za určitých podmínek tedy stávající dvojstranné dohody členských států zůstávají nedotčeny. Jaké jsou však ony (zdůrazňujeme navrhované) podmínky?

Komise navrhuje zavést monitorovací systém, který by členskými státům, a v menší míře i Komisi samotné, uložil několik nových povinností. Členské státy budou povinny stávající investiční dohody notifikovat, přičemž pouze notifikované dohody obdrží "povolení" pro další ponechání v platnosti. Tyto notifikované instrumenty Komise podrobí kontrole a ověří, zda neobsahují ustanovení, která jsou neslučitelná s evropským právem, nebo která se týkají otázek, či které jsou již regulovány jinou dohodou uzavřenou Evropskou unií či která jsou pro evropskou investiční politiku "překážkou". Pokud podobná ustanovení Komise nalezne, členský stát bude muset odpovídajícím způsobem dohodu renegociovat. Pokud by tak neučinil či ve svém úsilí neuspěl, Komise své "povolení" odejme, v důsledku čehož se předmětná smlouva může z hlediska evropského práva ocitnout ve stavu nezákonnosti.

Vedle práva ponechat stávající smlouvy v platnosti mohou členské státy rovněž uzavírat investiční dohody nové, avšak musí o takovém kroku Komisi vyrozumět a získat její souhlas. V neposlední řadě Komise navrhuje uložit členskými státům povinnost informovat ji o veškerých sporech, jichž se budou na základě svých investičních dohod účastnit, a zejména jí umožnit, aby do vedení takových sporů byla příslušným způsobem zapojena. V navrhovaném režimu nových povinností Komise nezapomněla ani na sebe, neboť nově bude odpovědná za vedení, zveřejňování a aktualizaci seznamu investičních dohod, které ji členské státy budou notifikovat.

Sečteno a podtrženo, evropská politika ochrany zahraničních investic se bude nadále realizovat především prostřednictvím dvojstranných dohod členských států. Komise na několika místech svého návrhu podtrhuje, že jejich ponechání v platnosti je opatřením přechodným, které v ničem nepředvídá podobu budoucí evropské politiky v této oblasti. Jsme tedy ujištěni, že jednou tato nová politika vznikne, respektive že se začne realizovat. Musíme ale dále vyčkat, než se dozvíme, kdy to bude, s jakými třetími státy bude například uzavřena první „evropská“ investiční dohoda a jaký bude mít obsah.

Ivo Janda,

Magdalena Ličková

[White & Case advokátní kancelář](#)

Na Příkopě 8
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 255 771 111
Fax: + 420 255 771 122

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)